

Perashat Terumá 5783

מעשה המשפט

Marcos y Lety Amiga

Velas: 6:22 pm
Fin Shabat 1: 7:14 pm - R”T: 7:46 pm
Fin Shabat 2: 7:25 pm - R”T: 7:53 pm

Maasé Bet Din

El paramédico que dañó para salvar a los demás

Rab Issac Sued
חבר בה"ד אמת ומשפט

Pregunta 1: Diez personas estaban estudiando el Daf Yomí, de repente llamaron a la radio “Hatzalá” de Reubén, él se levantó rápidamente para ir a salvar vidas, pero como no tenía auto, le pidió a Shimón su auto quien estuvo de acuerdo, Reubén estaba conduciendo y golpeó el auto de Yehudá, y se debe determinar si Reubén debe pagar o no los daños.

Pregunta 2: El Rebe de Bobov le preguntó a Rab Moshe Feinstein, zt”l, quedurante la Segunda Guerra Mundial pidió dinero prestado y lo envió a Europa para salvar Yehudim de no ser asesinados, y su intención era que el público ayude a pagar la deuda, ahora le están exigiendo al Rebe que pague la deuda, pero él opina que está exento de pagar, ¿tiene razón?.

Respuesta: En la Guemará en Babá Kamá [ק"י.] está dicho “La persona que perseguía a un Rodef (perseguidor con intención de matar) para rescatar a su compañero y en su camino rompió objetos tanto del Rodef o de cualquier otra persona, aunque no está exento de pagar según el Din, Jajamim lo eximieron porque si no nadie iba querer salvar a su amigo del Rodef, y así dictaminó Shulján Aruj, ו ש"פ סי"ג (הרי"מ סי"ג).

En base a esto, el Rebe quiso eximirse de pagar, ya que él se considera un salvador de nuestros hermanos judíos de las manos de los nazis, y al fin y al cabo, las deudas son como objetos de los demás, y si lo obligan a que pague las deudas, ya no querrá salvar a más. Pero Rab Moshe Feinstein [אג"מ ח"ב ח"מ סי"ג] no estaba de acuerdo con él y creía que según la Halajá debía pagar, como se menciona en la Guemará (ב"ק ס:) que David Hamelej tenía que pagar si quemaba el campo de otro judío en su intento de matar a los Pelishtim y salvar a los Yehudim.

Sin embargo, según esto hay una contradicción en los Dinim, por un lado se dice que está permitido perseguir a un Rodef para salvar a otros y todo lo que dañe de por medio está exento de pagarlo, y por otro lado David Hamelej estuvo obligado a pagar los daños en su intento de salvar a los demás.

Rab Moshé F. explicó que en realidad uno está exento de pagar por lo que dañó únicamente en su camino para salvar a los demás, pero está prohibido ir a quemar o dañar para salvar a otros. Pero el Pené Yehoshua explicó que hay una diferencia si él mismo también está en peligro como lo era con David Hamelej, y en tal caso debe pagar ya que no dejará de salvarse, pero si salva solo a otros él está exento.

Entonces, según la opinión de Rab Moshe, dado que el Rebe no dañó mientras caminaba, debe pagar porque no se le permite ir a pedir dinero a otros y hacerles daño incluso para salvar a otro Yehidí, pero según el Pané Yehoshua está permitido ir a pedir dinero a otros para salvar a otros judíos, y esta fue la opinión del rabino de Bobov.

Y con respecto al auto de Shimón y el de Yehudá que resultaron dañados, ya que el auto de Shimón, después de todo, él lo pidió, depende de la discusión entre Rab Moshe y el Pené Yehoshua, pero el auto de Yehudá según todos Reubén está exento ya que lo dañó en su camino a salvar a los demás. [שבה"ל ח"ט סימן רצ"ג אות ב].

Halajá Lemaasé

Es una Mitzvá de la Torá recordar lo que hizo Amalek con Bené Israel en el desierto cuando salieron de Mitzraim, por lo tanto, fijaron Jajamim leer Perashat Zajor antes de Purim (ש"י"ע) שרי"ע) ya que Hamán era descendiente de Amalek (משנ"ב שם סי"א) (תרפ"ה ב' משנ"ב שם סי"א).

- Según varios Poskim leer Perashat Zajor es una Mitzvá de la Torá, por lo que hay que procurar ir a escucharla (ש"י"ע שם סי"ד).
- El que no puede ir a escuchar la Perashá por algún motivo valido de fuerza mayor, que lea la Perashá de un Jumash (ילקו"י מועדים עמ' רס"ב).
- Tanto el Baal Koré como el público tienen que pensar en salir Yedé Jobá de la Mitzvá (משנ"ב שם) (סי"ק י"ד).

- Hay discusión en los Poskim, sobre la obligación de las mujeres en esta Mitzvá, pero la costumbre es que las mujeres van a escuchar la Perashá, sin embargo, si no pudieron ir por alguna situación tienen en quien apoyarse (ש"י"ע עמ' רס"א, שו"ת) (או"י ח"ד פני"א ד').
- Un sefardí tiene que procurar escuchar Perashat Zajor de un Baal Koré que pronuncia igual que él como Sefardí, e igualmente un Ashkenazi (ש"י"ע עמ' רס"ב, ילקו"י שם עמ' ר"ס).
- Acostumbraron a leerla del Sefer Torá más Mehudar del Knis (ילקו"י עמ' רנ"ח).
- No es necesario leer la Perashá del Jumash sino solamente escuchar al Baal Koré (ילקו"י שם עמ' רנ"ב).

Maasé Sheaya

La emboscada

Un Yehudí que estaba de viaje llegó a una ciudad en Ereb Shabat y se vio obligado a pasar Shabat allí. No conocía a nadie, por lo que tuvo que guardar la bolsa que contenía todo su dinero, en un escondite detrás de un muro de la casa donde se hospedó.

Motzaé Shabat fue a buscar la bolsa pero no la encontró. ¡Se la habían robado! sospechó del vecino; sólo él lo vio llegar lleno de cosas y debió haberla tomado desde el muro de su casa. Pero ¿cómo le reclamaría? ¡No tenía pruebas de que él era el ladrón! Además, nadie lo conocía en esa comunidad, ¿quién le va creer?. No sabía qué hacer.

Comenzó a llorar amargamente, pensando que iba a perder todo lo que tenía, su futuro y su subsistencia dependían de ese dinero. ¿Qué le diría a su familia cuando llegue a su casa?. Le pidió desde lo más profundo de su corazón a Hashem que lo ilumine, y de repente, se le ocurrió una idea: Fue a la casa de aquel vecino...

Cuando el hombre abrió la puerta, el viajero dijo: "Perdone la molestia, pero podría ayudarme en un dilema". "Dígame usted", dijo el vecino. "Usted verá: yo vengo de muy lejos y necesito guardar mi dinero en algún lugar, para que no caiga en manos de ladrones. Ayer puse una suma en un escondite, pero tengo otro tanto que no sé donde dejarlo. ¿Qué me aconseja usted? ¿Qué lo guarde en otro lugar, o que la ponga en el mismo lugar donde puse la anterior? Le pregunto esto porque usted, que vive aquí, conoce a la gente y sabe más que yo lo que conviene".

Los ojos del vecino se iluminaron. "¡Oh! ¡Oh! Este... Creo que lo más conveniente es que vuelva a esconder el dinero donde lo hizo ayer. Si fué seguro un día, será también al día siguiente". "tiene razón", dijo el hombre. "¡Mañana mismo pondré el resto del dinero en el mismo lugar! Le agradezco mucho por su consejo", dicho lo cual se retiró.

Mientras veía que el hombre se alejaba, el dueño de casa se introdujo en su cuarto y tomó el dinero que había robado anteriormente. Esperó un rato, y fue al escondite a colocarlo otra vez allí, no vaya a ser que aquel hombre, cuando regrese, no lo vea. Ya estaba vislumbrando que se iba a hacer con una suma más grande aún, que la que tomó ayer.

Al día siguiente, cuando el ladrón fue a buscar su botín, en lugar de la suma que esperaba, encontró una nota que decía: "Gracias por haberme hecho recuperar mi dinero. Ya estoy de viaje hacia mi casa, y le entregaré a mi familia el fruto de mi trabajo honesto y honrado, porque sólo cuando una persona obtiene su dinero lícitamente puede estar seguro de que Hashem lo bendecirá. En cuanto a lo que me robaste, te perdono con una condición: Que te comprometas a que ya no volverás a echar mano a nada que no sea tuyo. De esa manera, gozarás de la misma bendición que la que tengo yo".

בענין כהן הנמצא באמצע התפילה ואמרו לו לעלות לדוכן

כהן שאינו עולה לדוכן עובר בלאו

איתא בטור בסימן קכ"ח כל כהן שאין בו אחד מן הדברים המעכבין צריך לישא כפיו ואם אינו נושא עובר בשלשה עשה כה תברכו אמור להם ושמו את שמי, וכתב הב"י וזה לשון הרמב"ם בסוף הלכות תפילה (שם הי"ב) כל כהן שאינו עולה לדוכן אף על פי שביטל מצות עשה אחת הרי זה כעובר על שלש עשה. ונראה שטעמו משום דליכא בלשון ציווי אלא כה תברכו בלבד איכא למימר דכי קאמר רבי יהושע בן לוי הרי זה עובר לאו דוקא אלא הרי זה כעובר.

ויש לציין דכדי שיהיה מבטל עשה הוא דוקא אם עקר רגליו בעבודה דאם בשעה שאמרו רצה לא עקר רגליו ואח"כ קראו לו לעלות אינו יכול לעלות ואינו מבטל מצות עשה, ואם אמרו לו שיעלה כשהתחיל הש"ץ רצה אז מחוייב לעקר רגליו ולעלות ואם לא עקר רגליו מבטל מצות עשה.

כהן הנמצא באמצע התפילה ואמרו לו שיעלה

כתב המג"א בס"ק מ' שכהן המתפלל אם אין שם כהן אחר פוסק ועולה לדוכן ואם יש שם כהנים אינו פוסק [רדב"ז ח"א סי' רנ"ג] ולי נראה דאם אמרו לו בכל ענין צריך להפסיק דהא בעשה וגדולה מזה אמרו בקראוהו לתורה דפוסק מקריאת שמע.

ועיין בא"ר ס"ק נ' שדחה את הראיה מהא דפוסק בקריאת שמע משום דחמיר הפסק באמצע התפילה מהפסק באמצע ק"ש כמבואר בסימן ק"ד ס"ז, גם בעיקר דין צ"ע, דשמא העמידו דבריהם בשב ואל תעשה.

ובפמ"ג הקשה על דברי האליה רבה מדברי הרמ"א בסעיף כ' שכתב על דברי השו"ע דאם ש"צ כהן, אם יש שם כהנים אחרים, לא ישא את כפיו; ו'לא יאמרו לו לעלות או ליטול ידיו, אבל אם אמרו לו צריך לעלות, דהוא עובר בעשה אם אינו עולה עי"ש דבאמצע הי"ח יכול להפסיק לברכת כהנים, ותירץ דכיון דהש"ץ מפסיק לפני שים שלום אמירת ברכת כהנים שם הוי מעין הברכה ולכן לא נחשב להפסקה, משא"כ באמצע הי"ח שהוי שלא מעין אותה ברכה, [ולפי זה אפי' יחיד שנמצא באמצע י"ח ויעקר רגליו ברצה ויגיד ברכת כהנים לפני שים שלום שרי].

ונמצא מחלוקת בין המג"א והא"ר אם במי שנמצא באמצע הי"ח וקראו אותו לעלות לדוכן האם חכמים עקרו את המצוה ואינו יכול לעלות או דכיון דהוא עשה דאורייתא צריך להפסיק.

בפסול דרבנן מודה המג"א דחז"ל העמידו את דבריהם

עיין במג"א בס"ק ד' וז"ל "וכתב הב"ה והפסולים מדרבנן א"צ לצאת לחוץ דכשהחזן קורא כהנים אין

כוונתו על הפסולים ע"כ, משמע דאם א"ל צריכים לעלות דהא עוברים בעשה אם אין עולים, אבל מלשון הרב"י ש"כ בס"ב משמע דאם היה בו א' מן הדברים המעכבים אפי' א"ל אינו עובר וכן נראה דהא אינו נמנע מצד עצמו אלא החכמים מנעוהו ויש כח בידם לעשות זה"ע"כ.

הרי דבמי שפסול דרבנן גם אם קראו לו אינו יכול לעלות כי יש כח ביד חכמים לעקור דבר מן התורה בשב ואל תעשה, וק"ק אמאי אם כן בתפילה לא פסק גם כן דהעמידו את דבריהם וכדברי הא"ר.

ונראה דהחילוק מבואר בדבריו דבפסול דרבנן הוא אינו נמנע מצד עצמו אלא חכמים מנעוהו, ואילו מי שנמצא באמצע הי"ח הוא הכניס את עצמו למצב זה ובכה"ג אין אומרים שהעמידו חכמים את דבריהם.

ומ"מ הב"ח לשיטת המג"א ס"ל דגם בזה לא אמרינן דהעמידו את דבריהם בשב ואל תעשה ועדיף שיעבור ויקיים מצות ברכת כהנים.

דעת הגרע"א דיש לימנע מליכנס למצב שחז"ל העמידו דבריהם בשב ואל תעשה

ועיין בהגהות רע"א על דברי המג"א וחולק עליו בהבנת דברי הב"ח שכתב וז"ל לענ"ד י"ל דס"ל דגם באם אומרים לו שיעלה לא יעלה. דהעמידו חז"ל דבריהם לעקור דבר מה"ת בשב ואל תעשה. אלא דמ"מ צריך לצאת. שלא יצטרך לעבור על העשה באונס. מש"ה צריך להטעם דלא יעבור כלל דהחזן אין כוונתו על הפסולים ע"כ הרי דמחדש חדוש גדול דגם היכא דחכמים העמידו את דבריהם בשב ואל תעשה סוברים דלכתחילה יש לימנע מזה ז"א דעדיין יש סוג 'עבירה באונס' ולכן יש לימנע מלהגיע לזה.

כהן שיודע דיצטרך לעבור נגד המתפלל כדי לעלות לדוכן האם יכול לכתחילה להתפלל שם

ומעתה יש לדון דהנה כתבו הפוסקים שמותר לעבור נגד

המתפלל כדי לעלות לדוכן לברך ברכת כהנים עיין אול"צ פרק ז' תשובה כ"א ועיין שם בהערות אם הוא כבר נשא כפיו פעם אחת באותו יום.

ומעתה יש לדון האם כהן היודע שחבירו מאריך בתפילתו ואחר שיגמור הכהן את התפילה כדי שיוכל לעלות לדוכן יצטרך לעבור נגד המתפלל האם יכול להתפלל שם לכתחילה או שצריך לסדר שיהיה לו מקום שיוכל לעלות לדוכן מבלי לעבור נגד המתפלל.

ולכאורה לדברי הגרע"א היה מקום לומר דצריך להפסיק מקום שיוכל לעלות בלי לעבור נגד המתפלל כדי שלא יצטרך לעבור על איסור באונס.

אולם יתכן לומר דאפשר להקל ושונה דינו של רע"א לנדון דידן דעיין באבני נזר בסימן קי"ח לענין רפואה בשבת שכתב יסוד חשוב מאוד וז"ל נראה דכל שכן בדרבנן במקום שהתירו משום צערא דודאי הותרה לא דחוי'. דלמה לחכמים לגזור איסור ושיהי' נדחה. טוב שלא יגזרו כלל במקום צערא ולא יצטרך לדחות איסור... ואינו דומה לאיסור תורה למאן דאמר דחוי'. דאין לשאול למה תעשה התורה איסור וידחה. טוב שלא יהיה איסור באופן זה. דאין זו שאלה. שדברי תורה מוכרחים מחוייבין המציאות... אבל איסור דרבנן אפשר שלא יגזרו במקום זה ולא יהי' איסור כלל כמו קודם שגזרו. ובודאי הותרה עכ"ל.

ואם כן בנדון דידן דמה שיעבר הוא איסור דרבנן ודאי דהוי הותרא ואין שום ענין לימנע מלעשותו דאין כאן איסור הואיל וחכמים לא העמידו את דבריהם בזה במקום קיום מצות כהנים, אבל בנדון של הרע"א שם עקרו את הדאורייתא ובהו הבין רע"א דהוי דחוי ולכן אם אפשר לימנע יש לו לימנע ודו"ק.

ולענין הלכה יש לברר אם סברא זו נכונה דלא מפני שאנו מדמים נעשה מעשה.

י"א צולט אף תווה בין החיים פלך פלך
אחרי'...
בדיוק כמו שאין הוואה בין הירח לבין
הנה,
כל אחז מהט לורח פלמן פלו"

DINÉ TORÁ

Comuníquese al cel.
(+52) 55 3214 4312

SERVICIOS

Contrato de renta, venta, preventiva,
inversión, sociedad, testamentos, Heter Iská
otros.

ASESORÍA

Consultas telefónicas,
citas, preguntas.

CONTACTANOS

Cel. (+52) 55 3214 4312
Email: Betdinemetumishpat@gmail.com
Dirección: Moliere 128, Polanco, CDMX